

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

17 april 2008

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met het Verdrag
inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart,
aangenomen in Straatsburg op 9 september 1996
door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart,
alsmede met zijn bijlagen 1 en 2 en de bij bijlage 2 horende aanhangsels I tot en met V**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door de heer Jan Roegiers**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke;

de heren Gilbert Bossuyt, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Temsamani.

Plaatsvervangers:

de dames Agnes Bruyninckx, Hilde De Lobel, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete;

de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Cindy Franssen, de heer Koen Van den Heuvel, mevrouw Monica Van Kerrebroeck;

de heren Louis Bril, Patrick De Klerck, Marc van den Abeelen;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, Jacky Maes.

Toegevoegde leden:

de heer Jan Loones;

de heer Eloï Glorieux.

Zie:

1605 (2007-2008)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende toelichting door mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur.....	4
II. Algemene bespreking	5
III. Stemmingen	6
1. Artikelsgewijze stemming.....	6
2. Stemming over het geheel.....	6
Bijlage: Technische fiche.....	7

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme werd op datum van dinsdag 15 april 2008 het ontwerp van instemmingsdecreet bij het verdrag inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart evenals de daarbij horende bijlagen een aanhangels, na bespreking, bij unanimitéit van stemmen aangenomen.

I. INLEIDENDE TOELICHTING DOOR MEVROUW HILDE CREVITS, VLAAMS MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, ENERGIE, LEEFMILIEU EN NATUUR

Bij de aanvang van haar uiteenzetting wijst minister *Hilde Crevits* vooreerst op de uitgebreide memorie van toelichting die is opgenomen bij het instemmingsdecreet met het voorliggende verdrag. Ze acht het dan ook aangewezen om zich, na enige historische duiding (het gaat hier immers over een verdrag met een bijzonder lange geschiedenis), in haar toelichting vooral te concentreren op de verwachte impact voor het Vlaamse Gewest. Daarnaast zal ze ook ingaan op enkele meer procedurele aspecten.

De minister laat opmerken dat het momenteel zo is dat België als laatste land het verdrag nog niet heeft geratificeerd, waardoor er onmiskenbaar een zekere internationale druk op ons rust. Ze legt uit dat een aantal factoren de Belgische ratificatie bemoeilijken, zoals de afspraken die dienden gemaakt te worden rond het oprichten en het financieren van de werkingskosten van een Nationaal Instituut. Ook bleek het niet gemakkelijk om op intern-Belgisch vlak een ontwerp van samenwerkingsakkoord voor te bereiden, of om hierover ieders akkoord te verkrijgen, waarin onder meer de financiering van het Nationaal Instituut wordt geregeld.

Deze vertraging in België en het toelichten van de probleempunten dienaangaande in de Centrale Commissie voor de Rijnvaart (CCR), hebben overigens geleid tot een aantal discussies op internationaal vlak waardoor ook bij andere verdragsluitende partijen een aantal problemen aan het licht zijn gekomen. In zeker opzicht zijn de Belgische problemen dus wel degelijk nuttig geweest.

Ondertussen bleek ook de stand van de techniek geëvolueerd. Hierdoor was het wenselijk om het in het verdrag voorziene papierensysteem, voor de financiering van de inname en verwijdering van olie- en vethoudend afval, te vervangen door een elektronisch systeem. Ook op dit vlak kan de gemelde vertraging finaal dus mogelijk leiden tot een verhoogde efficiëntie.

Dit alles leidde tot de eerste gemeenschappelijke verklaring bij dit verdrag. De minister preciseert dat een dergelijke gemeenschappelijke verklaring noodzakelijk was, aangezien een wijziging van het verdrag niet mogelijk is zolang het verdrag in kwestie niet door alle verdragsluitende partijen is geratificeerd.

Voor wat de impact van het verdrag voor het Vlaamse Gewest betreft, wijst de minister erop dat er hierbij heel wat departementen en overheidsdiensten zijn betrokken: het departement LNE (Leefmilieu, Natuur en Energie), het departement MOW (Mobiliteit en Openbare Werken), Waterwegen en Zeekanaal NV, nv De Scheepvaart en OVAM (Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij).

Voor de uitvoering van het verdrag zal een werkgroep worden samengesteld bestaande uit de verschillende betrokken overheidsinstanties. De uitvoering van het verdrag kan op gelijkaardige wijze verlopen als de omzetting van de Europese richtlijn 2000/59/EG betreffende havenontvangstvoorzieningen voor scheepsafval en ladingresiduen, waarvoor VLAREA (het Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en -beheer) het kader bood. Het verdrag bevat, net als deze richtlijn, zowel federale als gewestelijke bevoegdheden. Het uitgangspunt van het verdrag en de richtlijn zijn echter verschillend. Zo beoogt het verdrag de regeling voor scheepsafval van binnenschepen, terwijl de richtlijn de regeling voor scheepsafval van zeeschepen beoogt.

Voor de uitvoering van het verdrag in de Belgische rechtsorde is een ontwerp van samenwerkingsakkoord voorbereid, waarin wordt aangegeven welke bepalingen door de federale overheid en de gewesten uitgevoerd zullen worden. In de bijlagen bij het verdrag wordt een indeling gemaakt van het afval in: (A) olie- en vethoudend scheepsbedrijfsafval, (B) afval van de lading en (C) overig scheepsbedrijfsafval. De bepalingen en verboden voor het inbrengen en lozen van scheepsafval en delen van de lading vanaf schepen, behoren tot de bevoegdheid van de gewesten. De verplichting om een voldoende dicht net van ontvangstinrichtingen te voorzien, valt eveneens onder de gewestelijke bevoegdheid, alsook de regels voor de verzameling van scheepsafval en de afgifte aan de ontvangstinrichtingen. De minister zal een meer technisch document over de stand van zaken aangaande het voorzien van ontvangstinrichtingen voor de verschillende in het verdrag opgesomde categorieën van afvalstoffen overmaken om het in bijlage bij het verslag van deze bespreking te voegen.

Minister Hilde Crevits wijst er verder op dat het verdrag ook bepalingen bevat met betrekking tot de financiering voor de inname en verwijdering van

scheepsafval. De gewesten zijn bevoegd om een verwijderingsbijdrage in te voeren voor olie- en vethoudend scheepsbedrijfsafval, voor gemotoriseerde schepen die gasolie gebruiken. Het verdrag voorziet echter ook in de oprichting van een Nationaal Instituut dat moet instaan voor de organisatie van het financieringssysteem. In het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt het Instituut voor het Transport langs de Binnenwateren (ITB) als Nationaal Instituut vooropgesteld. Het waren de discussies rond dit instituut die mee aanleiding hebben gegeven tot de hoger vermelde verdraging bij de binnen-Belgische besprekingen.

De gewesten zijn daarnaast ook bevoegd voor het invoeren van een financieringssysteem voor de inname en verwijdering van overig scheepsbedrijfsafval. In de praktijk wordt deze maatregel in Vlaanderen al geruime tijd uitgevoerd. De kosten voor de inname en verwijdering van huishoudelijk afval en klein gevaarlijk afval zijn momenteel al inbegrepen in de haven- of liggelden.

Wat nu de specifieke kwestie van de financiële impact betreft: de financiële gevolgen voor de uitvoering van het verdrag zullen tussen de federale overheid en de gewesten verdeeld worden door middel van een verdeelsleutel die eveneens in het ontwerp van samenwerkingsakkoord zal worden vastgelegd. In het ontwerp samenwerkingsakkoord is die verdeelsleutel voor het eerste jaar vastgesteld op 77% voor het Vlaamse Gewest. Voor de volgende jaren kan een stuurgroep, waarin alle gewesten en de federale overheid vertegenwoordigd zijn, op basis van de financiële gegevens van het voorgaande jaar, zowel de factoren die aan de basis van de verdeelsleutel liggen als het percentage van de verdeelsleutel zelf aanpassen, mocht zulks nodig blijken.

De kosten van het ITB (Instituut voor het Transport langs de Binnenwateren) voor de uitvoering van de administratieve taken van Nationaal Instituut worden bij benadering geraamd op 78.000 euro per jaar. De kosten voor het installeren en operationeel houden van het inningsstelsel – door middel van een elektronische kaart – zullen worden gedragen door de federale overheid (meer bepaald de federale overheidsdienst Buitenlandse Zaken). Over deze materie werd op 25 oktober 2007 positief financieel advies verleend; het begrotingsakkoord werd verkregen op 13 december 2007. Men gaat ervan uit dat de instemming met betrokken verdrag geen weerslag zal hebben op de lokale besturen, noch op het personeelsbestand.

Qua procedureverloop voor het instemmingsdecreet vallen hier weer de klassieke stappen te onderscheiden. Na de goedkeuring in eerste lezing door de Vlaamse Regering op 14 december 2007 werd het

advies ingewonnen van de SERV, de Minaraad, en de afdeling wetgeving van de Raad van State. De SERV meldde hierover geen advies te willen uitbrengen, maar zowel de Minaraad als de Raad van State verleenden advies. Geen van beide adviezen bevatte echter elementen die aanleiding gaven tot een herwerking van het voorontwerp van instemmingsdecreet. Normaliter zou het voorontwerp van instemmingsdecreet dus ongemoeid gebleven zijn, maar toch werd besloten het aan te passen, teneinde in te spelen op een ontwikkeling langs federale kant. De goedkeuring in tweede lezing door de Vlaamse Regering ging door op 22 februari 2008, waarna het dossier kon worden ingediend bij het Vlaams Parlement.

Afsluitend verzoekt de minister de commissieleden dan ook om het hen voorgelegde instemmingsdecreet te willen goedkeuren.

II. ALGEMENE BESPREKING

Met betrekking tot het in een van de bij het verdrag horende gemeenschappelijke verklaringen opgenomen Uitvoerend Comité, waarin alle verdragsluitende staten vertegenwoordigd zijn en dat moet instaan voor de voorbereiding van alle praktische en financiële maatregelen die vereist zijn voor de tenuitvoerlegging van het verdrag, wenst de heer *Luk Van Nieuwenhuysen* van de minister te vernemen of Vlaanderen daarin alsdusdanig vertegenwoordigd is, dan wel of het hier om een vertegenwoordiging op het federale niveau handelt. Indien het laatste het geval is – hetgeen de heer Van Nieuwenhuysen vermoedt – had hij graag vernomen hoe de binnen-Belgische coördinatie, en dus desgevallend de inspraak vanuit Vlaanderen, gerealiseerd wordt.

In haar antwoord bevestigt de *minister* dat het wel degelijk België is dat vertegenwoordigd is in dat internationale comité. Er dienen derhalve inderdaad nog verdere interne afspraken gemaakt te worden over de wijze waarop die Belgische vertegenwoordiging zal worden ingevuld. Het kan daarbij gaan om een federale vertegenwoordiger of mogelijk – de verdeelsleutel in acht genomen – om een Vlaamse vertegenwoordiger of om nog een andere formule. Ter zake zijn er op diverse gremia al verschillende formules in zwang voor wat de vertegenwoordiging van België betreft.

Een tweede vraag van de heer *Luk Van Nieuwenhuysen* heeft betrekking op het Nationaal Instituut (in casu het door de minister vermelde ITB) dat de verwijderingsbijdragen zal innen. Dienaangaande stelt hij vast dat de verdeelsleutel inzake de bedrijfs- en administratiekosten van het instituut voorlopig is vastgesteld op 77 procent ten laste van Vlaanderen.

De ervaring leert echter dat dergelijke voorlopige verdeelsleutels er nog al eens toe neigen de facto definitieve verdeelsleutels te worden. In het licht daarvan had het lid dan ook graag vernomen hoe men precies aan die 77 procent is gekomen.

Voor wat de verdeelsleutel betreft, wijst minister *Hilde Crevits* erop dat deze niet noodzakelijkerwijze definitief is. De huidige percentages zijn vastgesteld op basis van historische gegevens waarover men beschikte en die men gehanteerd heeft om tot een billijke verdeling van de lasten te komen. Het blijft echter in se maar een vertrekgegeven – men moet immers ergens mee starten – dat in de toekomst zeer wel nog kan evolueren. Het is met name de bedoeling om op basis van de resultaten van het eerste werkjaar in het tweede werkjaar te komen tot een verdeelsleutel zoals die effectief blijkt uit de ontvangsten en uitgaven van dat eerste werkjaar. Van daar ook de beslissing om de verdeelsleutel nu slechts voorlopig vast te stellen.

Straatsburg op 9 september 1996 door de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, alsmede met zijn bijlagen 1 en 2 en de bij bijlage 2 horende aanhangsels I tot en met V finaal eveneens aangenomen bij unanimité van 11 stemmen.

De verslaggever,

Jan
ROEGIERS

De voorzitter,

Karim
VAN OVERMEIRE

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van 11 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van 11 stemmen.

Artikel 3

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het derde artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van 11 stemmen.

Artikel 4

Ter stemming gelegd, wordt tenslotte ook het vierde artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van 11 stemmen.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart, aangenomen in

BIJLAGE:

Technische fiche

Technische fiche : stand van zaken in het voorzien van de ONTVANGSTINRICHTINGEN voor de verschillende categorieën afvalstoffen van het Verdrag afval Rijn- en binnenvaart:

Hier volgt een stand van zaken in het voorzien van de **ONTVANGSTINRICHTINGEN** voor de verschillende categorieën afvalstoffen van het Verdrag:

- Voor **olie- en vethoudend scheepsbedrijfsafval**:

In het Vlaamse Gewest zullen minstens in de havens van Antwerpen en Gent voldoende afgiftemogelijkheden worden voorzien. Aangezien het Verdrag ook de mogelijkheid van mobiele ontvangstinrichtingen voorziet, en er in de havens van Antwerpen en Gent al voldoende erkende ophalers van scheepsbedrijfsafval aanwezig zijn, levert deze verplichting in de praktijk geen problemen op.

- Voor de **restlading, overslagresten, ladingrestanten en waswater**:

De kosten voor het nalossen en het wassen van het schip en voor de inname en verwijdering van afval van de lading, moeten worden gedragen door de verlader of ladingontvanger. In de praktijk zijn hiervoor voldoende erkende ophalers in de havens van Antwerpen en Gent aanwezig.

- Voor **huisvuil**:

Voor de ontvangst van huishoudelijke afvalstoffen en KGA (klein gevaarlijk afval) afkomstig van de scheepvaart werden in het verleden reeds aan de belangrijkste sluisen mogelijkheden voorzien door "Waterwegen en Zeekanaal NV", "nv De Scheepvaart" en de vroegere "Administratie Waterwegen en Zeewezen".

- Voor **slops en klein gevaarlijk afval**:

"Slops" is het verpompbaar of niet verpompbaar mengsel bestaande uit ladingrestanten met waswaterrestanten, roest of slib.

Voor het Vlaamse Gewest zullen minstens in de havens van Antwerpen en Gent voldoende afgiftemogelijkheden worden voorzien.

Voor klein gevaarlijk afval afkomstig van de binnenvaart werden aan de belangrijkste sluisen al afgiftemogelijkheden voorzien in de vorm van mini-containerparken. Er moet worden onderzocht of dit volstaat of verder uitgebreid moet worden, bvb. containers voorzien aan meerdere sluisen.

De slops kunnen ingezameld worden door mobiele erkende ophalers (met behulp van zuigwagens of lichters). Het verlenen van erkenningen aan ophalers van afvalstoffen is een taak die door OVAM wordt uitgeoefend. Daarbij is het zo dat de meerderheid van ophalers van afvalstoffen uit de binnenvaart al over een erkenning beschikken.

- Voor **huishoudelijk afvalwater** van bepaalde als vaste of voor overnachting dienende ligplaatsen van hotelschepen en passagiersschepen:

Het Verdrag verbiedt de lozing van huishoudelijk afvalwater van hotelschepen met meer dan 50 slaapplekken (vanaf 01.01.2005) en van passagiersschepen die toegelaten zijn voor het vervoer van meer dan 50 passagiers (vanaf 01.01.2010). Dit impliceert dat voor die twee data of voor schepen die onder de limiet vallen van 50 slaapplekken of 50 passagiers, het lozingsverbod niet van toepassing is.

Het lozen van huishoudelijk afvalwater door schepen valt niet onder het toepassingsgebied van het VLAREM. Lozingen door binnenschepen zijn strafbaar op basis van de Oppervlaktewaterenwet (wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging). Daarnaast zijn ook verbodsbepalingen opgenomen in specifieke scheepvaart- en havenregelgeving.

Naast het voorzien van deze ontvangstinrichtingen verplicht het Verdrag om bepaalde regels uit te werken voor de verzameling, de afgifte en de inname van afval.

Het **Afvalstoffendecreet** en het **VLAREA** voorzien al in een reglementering voor de inzameling en de afgifte van bedrijfsafvalstoffen met een systeem van afgiftebewijzen en ophaalregisters. Dit systeem werkt al meerdere jaren en de ophalers en verwerkers van afvalstoffen zijn er ondertussen mee vertrouwd.

De exploitanten van ontvangstinrichtingen voor olie- en vethoudend scheepsbedrijfsafval dienen wel geïnformeerd te worden over de verplichting tot aantekening in het "olie-afgifteboekje". Omdat dit in de praktijk al jaren gebeurt, zal deze maatregel weinig problemen opleveren.